

«TACHINK»  
JOURNAL ARMÉNIEN  
QUOTIDIEN  
SMYRNE  
Directeur - Rédacteur en chef  
H. MAMOURIAN  
10 ՓԱՐԱ

# ԴԱՇԻՆԲ

## ՕՐԱԹԵՐԹ

### ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

|                | ՏՐԺ. | ՎՅՑ. | ԵՌ. |
|----------------|------|------|-----|
| ԻԶՄԻՐ          | 50   | 40   | 20  |
| ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱԽԱՌ | 50   | 40   |     |
| ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ      | 25   | 15   | 40  |

Ձեռագրակառ ձեռագիրք եւ չին օրակի

ՏԵՕՐԵԼԵ - ԻՍՏԱՆԲՈՒԼԱՅԵՏ

7. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

#### ԼԱՅՆՆԵՐՆԵՐ ՄԵՋ

Խոսքումս կ'ընեն, եւ պէտք է ըսել թէ՛ ներկայ դարու մէջ առաքինութիւններուն ամենէ առաքինին է խոսքնաւորաց լըւարը...

Անշուշտ հասկացար թոյսը կ'իջարի օրուան եկեղեցական հանգիստեան պահուն, եղբիւրի Հայ ժողովուրդին ունեցած անմեղի կարգապահութեան եւ ինքնամոլոր լըւարեան վրայ է՛ ձիւպար կանոնապահութիւնը մը, լըւար ու ծանր հանդիսաւորութեամբ մը համեմատած, ոչ աղմուկ, ոչ խուժուած, ոչ անսովոր հետաքրքրութիւն եւ ոչ ալ բանավէճ, հակառակ հոծ բազմութեան, որ կը լինէր Սեփականի հոյակապ աստիճան ամեն կողմէ...

Հարմարաւոր թող չնուրի մեղի եւ ըստ թէ եկեղեցիին վրայ արտառուած էր նաեւ լըւարեան մը, անսովոր պատկանելիութիւն մը, աստիճան մէջ միօրինակութիւն մը, բայց կամ ֆէստաւոր զլուխներ կ'սեմնուէին միայն, չկար ծածուկող ցոյցեր փետուրներ, լայն լայն արտառած, գլխաւոր, հարմ. օտարաւոր զլուխներով զըլուխներ, շնորհ մը ստուգած էր աստիճան վրայ, ուշադրութիւններն միակ կէտի մը վրայ լըւարած կ'ընային, երկու լըւար, մասնաւորապէս, առանց աչք ու անեակ դառնալու, առանց մտադրութիւն, առանց զայնակողութեան...

Իսկ վերնաստիճան կարծես մարդ չկար, այսինքն շուրջ չկար ըսել կողմէ, գէշ կողմով մի մեկնէր ըսածս, քանի որ նազելի ինքնայն եւ քնքոյշ կուսանք գրուած էին վերնաստիճան ամեն կողմերը, եւ հոն դիւր ընկած, աստիճան իրենց վարձան մը վըճիկին քրտին օկոյններով անմիջապէս ետք, անշուշտ պատշաճութեամբ ընկալուելու, յաւաքելու կ'իջարի, իրենց ընկել ոյժով ճէր եղած վայրերը, ի բայ վանելով անարդիւն սեւեր, որ անսովոր յանդիմանութեամբ մը համարակցութիւն մը ունին, եւ եթէ մինչեւ ցարդ չէ կրցած ի յայտ բերել յանձնարար իր չէ, այլ վերնաստիճանը պարտաւորութեան մասնով, անմարդաբանական զոյգ գեղեցի, սեւեղութիւն...

Թէ որքան ստոյգ է այս պատշաճութեան լըւարը, անմարդաբանական զոյգ գեղեցի, սեւեղութիւնը անպակաս լըւար կ'ընեն, հաստատ, հեղեղեղ անուամբարներով այդ կ'ընեն, հարցը... Եւս մը կայ միայն որո խելքս չհասնիր, գեղեցիկ սեւեր ու ինքզինքը երկնային ճեղքակներու ցեղին երկնային ներկայացուցիչը կ'ընեն, ինչպէ՛ վերնաստիճանը պարտաւոր կ'ընեն, չէ՛ որ աւելի բարձրները կ'ընեն, աւելի մօտ կ'ընեն անոնց, չէ՛ որ երկնային թեմաւորութիւն մը կ'ընեն, սոսի եւ հոգեւոր թեմաւորութիւն մը երբ իր գեղեցիկ շնորհներով գէշ կ'ընեն լըւար եկեղեցւոյ պարտաւոր վերնաստիճանը...

Իրոք, կրօնական պիտեքու Գերմանիոյ ու Լեւոստիոյ Հոռնգարիոյ բարձրագոյն ընդհանուր հիւսկատութեան համար իրենց բարի ներկայութիւնը մեծ պատիւ ըլլալով մեր ազգին Հայոց սրտերն ցընծու թեւ մը լըւարած են, Այս պատճառով է որ մեր ազգին ջերմ շնորհակալութիւնը երբ լայնելով մեր ամենուրեք երջանիկ եւ հպարտ կըզգամ ինքզինքս...

Երբ Օսմանեան հզօր տէրութիւնը մի միայն խաղաղասիրական ասպարէզին մէջ շինարար գործերով, քաղաքակրթութեան զարգացումով օրն ի օրն կըզգալէր, յանկարծ թշնամիներու անարդարանալի յարձակումին հետեւանքով հարկադրուեցաւ սուրն պատեանէն քաշելու իւր գոյութիւնը անկասկածելի իւր պատիւն եւ իրաւունքը պաշտպանելու համար...

Իրոք այս կացութեան մէջ Օսմանեան Յաւիտեանական պետութեան հաւատարմարար ծառ սոյնի է եւ հայրենասիրութեան զատ մեծ պատիւ մը չի ճաշցող հայ Ազգն զգաց թէ ինչ էր իւր նուիրական պարտականութիւնը Օսմանեան հայրենիքին հանդէպ, Ազգութիւնը որոնք երբ կայ գոտեւեցած երբ հազարաւոր հայոց սրտերու տրտմանը ուղղւած է զէպի Լեւոստիոյ Օսմանեան պետութեան եւ իւր մեծ եւ հզօր դաշակիցներու աջակցութեամբ Գերմանիոյ եւ Լեւոստիոյ Հոռնգարիոյ զինուոր յաջողութեան եւ յաջողութեան մասին թանձրեւոր յետեւանք էին, Հայոց որ հայրենիքին մէջ մի յաջողութեան եւ յաջողութեան համար բերելով եւ պարտեալ եւ մէջ մի զժողովրդութեան համար տրտմով զիտէ միայն աղօթքով չի բաւականանար, այլ զիտէ նաեւ իւր պարտաւորութիւնները իւր ինքնի կատարել երբ ինքզինքը Օսմանեան հայրենաց պատուին եւ անկասկածելիութեան՝ այսինքն զայնութեան շարժը կը զստնայ, Երբ թշնամին մեր ընտանիքին վրայ կը յարձակի, մեր հոգին կը զոհենք սուր պատուին եւ զօրութեան համար, հապա երբ մեծ թշնամին մեր մեծ ընտանիքին այսինքն նուիրական հայրենիքին վրայ կը յարձակի, որչափ աւելի մեծ պէտք է ըլլայ մեր զօհողութիւնները...

Ան օրէն ի վեր օր մեր զաւակները պատու, պարտաւորութեան եւ զօհողութեան, հաստատ կամքի զարգաց այսինքն բանակին մէջ ընդունեցան պատերազմի դաշտին մէջ իրենց արեւը կը թափեն, իրենց հոգին կը զոհեն փխտարար ձաքար փառք շահելու համար օսմանեան հայրենիքին, բարձր պահելով յատկապէս ազգիցութիւնը եւ պատիւ օսմանեան զրօյնն որն որ հայրենաց խորհրդանշանն է՝ Միջնաբերդ քաղաքներու եւ գիւղերից այսինքն աշխատութեան ասպարէզին մէջ Հայոց ըլլալ յաճառական կամ արհեստագործութեան կամ երկրագործ շարունակ կը տքնի հոգեով եւ մարմնով իւր ինչորով եւ զրամով օգնելու օսմանեան կայսերական կառավարութեան պիտոյից տնի վատահոգութեամբ մանաւանդ որ Օսմ. կառավարութեան պէտ իշտատուն եւ արդարաւէր կառավարութիւնը կը շարունակէ պաշտպանելու վաճառականին, արեւելահայերն ու աշխատաւորին օրինական շահերը որպէսզի շարունակ ի ինձակի ըլլալ հայրենաց օգնելու ամեն տեսակէտով...

Այս՝ Հայոց կը փութայ այս ամենը ընելու օսմ. ամեն տարրերու հետ մասնատական կամ ոչ մասնատական վտանգի ինչպէս ըսած է օսմանցի մեծ բանագանդը «Հայրենիքը կ'ընէ հապէք իմ օգնութեանս, ահա այս է Լեւոստիոյ ձայնը»:

Եւ պիտի ջանայ միշտ անձեռնարար եւ զօհողութեամբ Օսմանեան երկրին եւ

աղբիւն միւլթեան եւ յառաջդիմութեան համար:

Ահար համար արտօնեցէք որ ձեզմէ խնդրեմ որ միայնէք մեր ձայներն ալ իմ սրտիս խորէն ծագող ձայնին հետ գոչելով կեցցեն Օսմանցիք:

#### Ն. Վ. ԲԱՀՄԻ ՊԵՅԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Իզմիրի նահանգին կուսակալ անուանուելէս ի վեր մասնաւոր աշխատեալ վըկայ հանդիսացած եմ որ, ամեն անգամ երբ կայսերական կառավարութիւնը կամ հայրենիքը կոչ մը կուղղէ, հայոց միշտ անաշխարհ կը հանդիսանայ քրիստոնեայ տարրերուն մէջ իր պարտականութիւնները կատարելու յետակէտով:

Այս օրուան արարողութիւնը եւ այս ընդունելութիւնը, մասնաւոր արտասանուած խօսքերը եւ տեսնուած գործերը ատար կատարեալ ապագային են:

Մեր անկեղծ շնորհակալութիւններն կը յայտնենք ուրեմն յանուն Օսմանեան բանակին ընդհանրապէս Հայ ազգին եւ մասնաւորապէս մեր Սրբազան Առաջնորդին եւ մեծապարգ ճիւղի Գեղարք Պապիին այդ բարի զգացման արտայայտութեան համար եւ կը մաղթենք որ Օսմանեան ազգին եւ Օսմանեան բանակին ջանքերը եւ զօհողութիւնները կատարեալ յաջողութեամբ պատկանէ որպէսզի հայրենիքը ապահով ապագայի մը տիրաւորութեամբ անդորրութեամբ եւ երջանկութեամբ ապրի:

Ն. Վ. ԲԱՀՄԻ ՊԵՅԻ կրկին իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Հայ Ազգին բարի տրամադրութեանց եւ հայրենասիրութեանց համար:

#### ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

«ԱՆԱՏՈՂՈՒ» ԹԵՐԹԻ խմբագրականէն. — Երէկ հասնող հեռագիրները Եգիպտոսի մասին ու է տեղեկութիւն չէին տար: Միայն կը տեղեկանայինք թէ Թըշնալին Կովկասի ու գլխաւորապէս վրայ թուրքերը զիրքէն ետ մղուելով նահանջը եւ մինչեւ Գրլըն կէտին անուշ վայրը, Թուրքերը զիրքը մեր հոգի վրայ կը գտնուի ու Պաշտօնի արեւմտեան կողմը, Պաշտօնական զեկոյնին մէջ չէ ընտանջուելու թէ այս Թուրքերը՝ Մեծ Թաւրթաքն է թէ Փոքր Թուրքերը, բայց շատ հաւանական է Մեծն է: Մակայն որը կուղէ թող ըլլայ ճշմարտութիւնը սա է թէ Ռուսերը մեր սահմանագիծը անցած են ու մեր հոգի վրայ պատերազմած եւ սակայն զարմեալ ետ մղուելու են, Գրլըն կէտին անուշ օրըստօրէն նոր ընդհանրութեան կ'սպասուի: Ուրեմն այսօր կամ վաղը աւելի մանրամասն լուրեր պիտի ստանանք այդ վայրերէն:

Եւրոպական պատերազմներու մասին օնէ նորութիւն չէր տրուել երէկ, Միայն կ'ըսէինք թէ Լեւոստիոյ մէջ Սէլիաք ու Ուզլիս սերպիական քաղաքները զրաւած են:

Իսկ զարով Պաշտօններու, ասոնց մասին բաւական հարուստ ու մանրամասն լուրեր ունէինք Պարտութեանց անվասն՝ ճան յաջողութեան ու վտանգին աստիճանաբար ստատկացման հետեւանքով Սերպիական հրամարած է: ու ասոնց տեղ քաղաքական բոլոր կուսակցութիւններէ բաղկացեալ նոր կառավարութիւն մը հաստատուած: Այս ղեկավար ցոյց կուտայ թէ Սերպիոյ որքան տեղեկ ճշմարտութիւն մը մէջ կը գտնուի: Յունաստանի յանկարծ քաղաքականութիւնը փոխելն ալ մեկ-

նութեան կարօտ է: Վէնիզելոսի ամեն մէջ ուղիւն պայթած են: որով կը հասկըցուի թէ այս քաղաքական անձնաւորութեան վերջ մը տալ կը խորհուի: Թէեւ զեւ զաղաքներ մըն է, սակայն կրնանք կրօնել թէ Յունաստան իր պապական կը խորհի ալ եւ: Արդեօք իտալիոյ ու Ռուս. մանիոյ դիրքը եւ կամ Սերպիոյ կործանումն էր որ անպիտան Յունաստանի փոխել իր քաղաքականութիւնը:

Անտարակոյս Ռուսիոյ ու Պաշտօնի միջեւ տեղի ունեցող խօսակցութիւններն այժմեայ պատերազմին հետ կապակցեցնելով կողմէն երբ իտալո-ռուսն համաձայնութեան մը լուրերը կ'ստանանք միւս կողմէն եւ հելլեն եւ թուրք յարաբերութեան ու հելլեն քաղաքականութեան փոխման մասին լուրեր կը հասնին մեզ եւ որով կը հետեւենք թէ այս երկու ղեկավար իրարու հետ յարաբերութիւն ունին: Անշուշտ մի քանի օր վերջ պիտի իմանանք այս բոլորը: Կըրնանք այս բոլորէն կրօնել Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ յարաբերութեանց րարեկամական հանգամանք մը ստանալը, ապիւս նոր փոփոխութեան շարժան մը անուանելով:

Համառօտաբար, կրնանք, եթէ երկուսն լուրերը այնքան կարեւոր բաներ չէին, մեզ համար աննպաստ ալ չէին: Կը կարծենք թէ կացութիւնը լաւ է:

#### ԻՎԱՆ. ՎԵՐԵՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերման սպայապետ օրական տեղեկագիրը այսօր ու է կարեւոր ղեկավար հաղորդներ:

\* Կարգ մը լուրերու համաձայն անգլ. պատերազմական նաւեր ի նորոյ ուղիւն ձեռնարկած են կ'ըսուի Պիլիքիական ծովագետները: Միւս կողմէ Լեւոստիոյ կ'իմացնեն թէ անգլիական ծովագետները բոլոր նավերը շաւերը վար դրած է զօրախուճարներ վերստին տեղափոխութեան համար:

\* Պիլիքիոյ Ալպեր Թագաւորին համար կ'ըսուի թէ Իզմիրի պատերազմին մէջ վերաւորուած է իր բազմակէն:

\* Պիլիքիէն կը հեռագրեն թէ Պիլիքիոյ վրայ դրուած պատերազմական տուգանքը 375 միլիոն ֆր. որքան է:

\* Հռոմէ կը հեռագրեն թէ, խորհրդարանի նախագահ Մ. Սալանտրա, յաջորդ ուրբաթ օր-խորհրդարանի մէջ պիտի պարզէ իտալիոյ հետեւ քաղաքականութիւնը:

\* Արեւելեան օգնականները կը տեղեկանեն թէ գերման զօրաբանակ մը, որ թիւով գերազանց թշնամույն ղեկավար յանկարծ կորուսած է: Այս պարանը, օրական հեռագիրներու ամենամեծ մասը կը փոխանցէր ընդմէջ, Անգլիոյ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսիոյ, Հեռագիրները կ'աւելցնեն թէ շուտակաւ հեռագրական տնօրինութիւնը հակառակ այս բոլորին, ինք ստանձնած է հեռագիրներու փոխանցումը:

\* Պիլիքիէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ մէջ կացութիւնը կը կ'ընտանջուի: Անգլ. ու զարուստ կուտայ հաւատարմարար կը մղուի հոն այժմ:

\* Պիլիքիէն օրագրողաց ընկերակցութեան ու Մամուլի Միջազգային ընկեր-

#### ՕՍՄ, ԶԻՆՈՒՅ ԶԱՀՈՂՈՒԹԵԱՆ (1)

ԱԶԳ. ԱՍՊԵՏ Գ. ՊՈԽՊԼԻԻ  
ԲԱՆԱՍՏԱՌԹԻՒՆԸ  
ԱՌԱՋԻՆԳԱՐԱՆԻ ՄԵՋ

Մեր նահանգին ընդհանուր կուսակալ կարգաւորելն ի վեր կայսերութեան այս կարեւոր հաղաքածին բար յաւան եւ երկրական շահերը իմաստութեամբ պաշտպանող եւ յառաջդիմական գործերու տար հանդիսացող Նորին Վսեմ-ւթեան Բահմի պէյին, պատուով դաշտին մէջ հայրենեաց պատիւը պաշտպանող քաղաքային կրթական ասպարէզին մէջ փայլող 4րդ բուսակին բարձր հիմնադրարար Վսեմ. Բէյութի վաշային եւ զինուորական պատիւներու եւ պետական մեծ պաշտօնեան

(1) Երէկուան մեր նկարագրականին վերնագիրը կարգաւ Յաջողութեան՝ փխտանակ «Խաղաղութեան» արդիւնք գրա շարական սխալմունքի: Մ. Խ.

